

10. Porter M. Konkurentsyya. M.: Yzdatel'skyy dom «Vyl'yams», 2000. – 495 s. Elektronnyy resurs, rezhym dostupu: [<http://www.mirpozitiva.ru/lib /bogatstvo/konkurenciya/konkurenciya.html>].

11. Riveń konkurentospromožnosti krajín, 2014 r. Elektronnyy resurs, rezhym dostupu: [<http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2014-2015>].

12. Sajenko M.H. Stratehija pidprýemstva: Pidručnyk/ M.H. Sajenko – Ternopil: «Ekonomična dumka», 2006. – 390 s.

***Рецензент:** Ковалевський В.В. к.е.н., доцент кафедри МЕН Одеського національного економічного університету*

1.12.2014

УДК 674:658.152

Варшанідзе Радомира, Карнов Володимир
**ОЦІНКА ВАРІАНТІВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ З
ВИРОБНИЦТВА ПЕЛЛЕТ**

Вихід з економічної кризи нерозривно пов'язаний з пошуком нових продуктів і нових виробництв. Аналіз перспективності реалізації проекту з виготовлення пеллет з відходів деревообробки та розробка варіантів залучення інвестора в проект по створенню виробничої лінії для гранулювання відходів деревообробного виробництва. Пеллетний ринок України сьогодні знаходиться на початковому рівні розвитку. Особливістю українського ринку пеллет на сьогоднішній день є його структура, де більшу частину займають пеллети з лушпиння соняшнику та інших сільськогосподарських культур. Досвід європейських країн показує, що основним стимулом розвитку біоенергетики з'явилася її державна підтримка. В Україні ринок біопалива формується поки що стихійно і основними причинами його розвитку є: потреба в утилізації деревних відходів, зростаючі енерговитрати і ціни на традиційні види палива. Виготовлення пеллет є перспективним видом бізнесу для розміщення його в Україні

Ключові слова: пеллети, проект, компанія, виробництво, капітал, споживач, інвестиції.

Varshanidze Radomyra, Karpov Vladimir

ASSESSMENT OF OPTIONS OF INVESTMENT PROJECTS ON THE PRODUCTION OF PELLETS

Exiting the economic crisis is inextricably linked with the search for new products and new industries. The analysis of the prospects of the project for the production of pellets from wood waste and develop options for attracting investors in a project to create a production line for granulation of waste wood processing. pellet market in ukraine today is at an early stage of development. The peculiarity of the ukrainian market of pellets today is its structure, which occupy most of the pellets from the husks of sunflower and other crops. The experience of european countries shows that the main incentive for bioenergy development was its state support. In Ukraine, the biofuels market formed spontaneously, and yet the main reasons for its development are: the need for recycling wood waste, increasing energy costs and the price of conventional fuels. Making pellets is a promising business for placing it in ukraine

keywords: pellets, design, company, production, capital, consumer investment.

Варшинидзе Радомира, Карпов Владимир

ОЦЕНКА ВАРИАНТОВ ИНВЕСТИЦИОННОГО ПРОЕКТА ПО ПРОИЗВОДСТВУ ПЕЛЛЕТ

Выход из экономического кризиса неразрывно связан с поиском новых продуктов и новых производств. Анализ перспективности реализации проекта по изготовлению пеллет из отходов деревообработки и разработка вариантов привлечения инвестора в проект по созданию производственной линии для гранулирования отходов деревообрабатывающего производства. Пеллетный рынок Украины сегодня находится на начальном уровне развития. Особенностью украинского рынка пеллет на сегодняшний день является его структура, где большую часть занимают пеллеты из шелухи подсолнечника и других сельскохозяйственных культур. Опыт европейских стран показывает, что основным стимулом развития биоэнергетики появилась ее государственная поддержка. В уkraine рынок биотоплива формируется пока стихийно и основными причинами его развития являются: потребность в утилизации древесных отходов, растущие энергозатраты и цены на традиционные виды топлива. Изготовление пеллет является перспективным видом бизнеса для размещения его в Украине

Ключевые слова: пеллеты, проект, компания, производство, капитал, потребитель, инвестиции.

Постановка проблеми. Вихід з економічної кризи нерозривно пов'язаний з пошуком нових продуктів і нових виробництв. Планування проекту – найважливіша складова успішної його реалізації. Усі учасники проекту – постачальники, банки, підрядчики – повинні враховувати вартісні показники проекту при плануванні власної діяльності.

Бізнес-план проекту – це комплекс документальних розрахунків, необхідних для визначення реалістичності проекту. Він має подвійне значення: це документ, що визначає вартість проекту; це інструмент для контролю й аналізу витрат коштів і ресурсів на проект. Разом з тим багато проблем, що пов'язані з плануванням підприємницьких проектів, не тільки не досліджені, але й не поставлені. Так, у наукових дослідженнях ще недостатньо виразно визначені позиції щодо взаємодії плану і ринку, місце відносин планомірності в розвиненій ринковій системі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням планування проектів присвячено дуже багато робіт зарубіжних та вітчизняних учених-економістів: Горбаченко С.А., карпова В.А., Львовського Г.Д., Маркітана О.С., Роузена Х., Скирко Ю.І., Уотермена Р., Хруцького В. та ін.

Основною ціллю дослідження є розробка варіантів залучення інвестора в проект по створенню виробничої лінії для гранулювання відходів деревообробного виробництва (пеллет).

Виклад основного матеріалу дослідження. Дерево для обігріву своїх осель використовували наші самі далекі предки. Це була одна з, як їх тепер називають, науково-технічних революцій - оволодіння вогнем. Наші предки використовували як паливо сухі гілки, які спалювали в спеціально пристосованих для цього відкритих кам'яних вогнищах. З часом осередки удосконалилися і еволюціонували в різного виду печі, що дозволяють спалювати паливо з більшою ефективністю.

До сьогоднішнього дня різного типу і пристрої-дров'яні печі - є, іноді, єдиним джерелом тепла в відірваних від цивілізації куточках нашої планети. У місцевостях, не настільки відірваних від

Пеллетний ринок України сьогодні знаходиться на початковому рівні розвитку. Перші профільні виробництва пеллет в

україні з'явилися близько 5-8 років тому і сьогодні представлені максимум 18-20 вітчизняними компаніями. При цьому з 2014 року почалося деяке затухання інтересу до цього виду виробництва. Однак світовий ринок пеллет стрімко зростає. Це викликано в першу чергу, високою вартістю основних джерел енергії: палива і газу, а також, дефіциту даних джерел енергії в деяких країнах і проблемами глобального потепління.

За заявою китайської державної організації з енергозабезпечення, до 2020 року Китай має намір виробляти 50 млн. тонн пеллет щорічно, як для житлових будинків, так і для промислових підприємств.

Як видно на рисунку 1, деревні пеллети займають близько 30 - 35% від загального виробництва пеллет в Україні. Ринок динамічно розвивається.

На початку 2008 року в США виробництвом пеллет були зайняті більше 80 компаній, обсяги виробництва яких, за різними оцінками, склали близько 1,2 - 1,5 млн. тонн гранул на рік. Понад 600 тис. будівель обігрівалося пеллетними котлами.

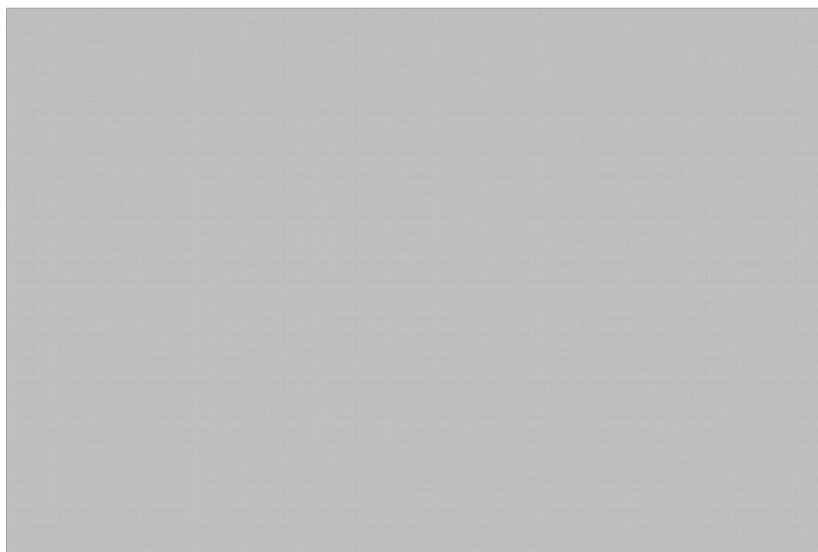

Рис. 1. Обсяг виробництва пеллет в Україні в 2009-2012 рр.
(тисяч тонн паливних гранул у рік) [1]

За підсумками 2007 року в Канаді було випущено близько 1,2 млн. тонн гранул, більше половини з яких спрямовується на експорт.

Згідно з програмою європейського співтовариства з 2010 року 12% енергії виходить за рахунок поновлюваного палива, у т.ч. 5,5%

- з твердої біомаси. При цьому частка біопалива зростає до 74% загального внеску відновлюваних джерел енергії.

Справжня інвестиційна пропозиція роботи розроблена з метою обґрунтування ефективності проекту зі створення виробничої лінії для гранулювання відходів деревообробного виробництва (пеллет) в місцях переробки деревини в Україні. Розробка документа обумовлена необхідністю залучення інвестицій в проект. Ринок деревообробки: регіон - Полісся - Київська обл., Житомирська обл., Україна. Компанія - претендент інвестицій розташована в даному регіоні, в цьому ж регіоні планується відкрити виробництво паливних пеллет.

Привабливість проекту для іноземного інвестора полягає в хорошій якості і задовільною ціні продукції. ТОВ «Інтерода» займається консалтинговою та інноваційною діяльністю, аналізом кон'юнктури ринку України. З боку ТОВ «Меркурій-Фрут» надійшла пропозиція створити спільне власне виробництво пеллет за участю іноземного інвестора. Через високий рівень ризиків в Україні фірма не вирішується сама інвестувати капітал у виробництво і шукає надійних партнерів в Україні. Таким вона вважає ТОВ «Меркурій-Фрут». Це підприємство має досвід роботи в даній сфері бізнесу та напрацьовані контакти з партнерами в деревообробному виробництві. Однак більша частина цих партнерів має застарілу матеріальну і виробничу базу, разом з тим, вони володіють технологічними навиками і кваліфікованими кадрами. Разом з тим, у ТОВ «Меркурій-Фрут» відсутній необхідний обсяг капіталу, тому для реалізації проекту потрібно пошук інвестиційних джерел. Саме для цієї мети пропонується дана інвестиційна пропозиція.

Сукупність досвіду реального споживача, існуючої матеріальної бази, відведеної земельної ділянки під виробничі потреби створює умови для створення підприємства з виробництва пеллет.

Розрахунковий життєвий термін проекту - 10 років. Життєвий термін проекту - час, за який реалізуються завдання проекту. Справжній проект може існувати і далі, однак розрахунковий життєвий цикл нами взято кратним до середньо галузевому терміну окупності [2, с. 37; 3, с. 58].

Проект може бути реалізований у двох варіантах. 1-й варіант передбачає установку нового обладнання німецької фірми «каль».

Другий варіант ґрунтується на установці нового обладнання минулих років німецької фірми bruks-klöckner. За другим варіантом розмір початкових інвестицій в обладнання становить - 79% від першого [4, с. 215].

Маркетингові дослідження [5, с. 96] показали перспективність реалізації проекту із виготовлення пеллет з відходів деревообробки. Крім переваг такого проекту перелічених у розділі swot - аналізу, проект має одну вельми привабливу пільгу - з 1 травня 2009 року: ВР України прийняла закон, що передбачає звільнення від оподаткування протягом 10 років прибутку підприємств, отриманого від виробництва і продажу біопалива, включаючи деревні гранули. Закон набув чинності з 1 січня 2010 (7.3.10 та 7.3.11 параграфу 7.13 статті 7 закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»), крім того до 1 січня 2019 р. звільняються від сплати ПДВ операції з поставки на територію України та імпорту техніки і обладнання, що використовуються для реконструкції існуючих і будівництва нових підприємств з виробництва біопалива, і для виготовлення та реконструкції технічних, і транспортних засобів з метою споживання біопалива тимчасово, до 1 січня 2020 р., звільняється від оподаткування прибуток, отриманий від продажу біопалива, від діяльності з одночасного виробництва електричної і теплової енергії та / або виробництва теплової енергії з використанням біологічних видів палива, від продажу вироблених на території України техніки та обладнання для виготовлення та реконструкції технічних і транспортних засобів, у тому числі самохідних сільськогосподарських машин, та енергетичних установок, що споживають біологічні види палива. Аналогічна пільга застосовується при ввезенні технічних і транспортних засобів, у тому числі самохідних сільськогосподарських машин, що працюють на біопаливі. Дана норма стосується тих товарів, які не виробляються та не мають аналогів в Україні.

Виробничу площадку планується розмістити на територіях сировинних баз - деревообробки.

Загальна площа лісового фонду України становить 10,8 млн. га, в тому числі вкрита лісом - 9,4 млн. га. Найбільша концентрація їх в Українських Карпатах (40,5% площі цього регіону), Кримських горах (32%) і на Поліссі (25,1%); в лісостеповій зоні цей показник становить 13,2%, у степовій - 3,8%. До найбільш лісистих областей

належать Закарпатська, Івано-Франківська, Рівненська, Житомирська, Волинська і Чернівецька.

Лісгоспи, що працюють в регіоні сьогодні отримують 200-250 м³ тирси на місяць. В цілому - лісгоспи даватимуть 80% сировини. Решта - комерційні фірми. Щоб забезпечити виробництво в плані безперебійності роботи заводу, в лісгоспах планується використовувати тимчасовий полігон для зберігання тирси, щоб до початку виробництва запас сировини становив 5-6 тис. м³.

Вкладення інвестицій у сумі 1582959 євро (другий варіант, з обладнанням bruks-klöckner або 1989801 євро (перший варіант, з обладнанням «каль»)) для покриття капітальних вкладень і запуску

Повернення суми вкладених інвестицій: щомісячними рівними частками протягом інвестиційного терміну. Графік повернення: 25% - 2012 р., інші 25% - 2013 р., 50% - 2014 р.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Аналіз ефективності 1-го варіанту проекту показав, що вкладений капітал окупиться через 30 місяців (34 місяці - рbr), прибутковість проекту висока - на 1 євро початкових інвестицій припадає в середньому 2,21 євро чистого дисконтованого доходу за весь період життєвого циклу проекту (навпроти у гривні ця величина нижче - 1,5, що пояснюється різними рівнями ставок дисконтування), внутрішня норма рентабельності становить 67,96% що вказує на велику стійкість проекту, чистий приведений дохід складе 2401504 євро за 10 років здійснення проекту, що в середньому за весь період життєвого циклу проекту складає 240,2 тис. євро на рік. Все це говорить про високу ефективність проекту, при збереженні закладених рівнів основних чинників реалізації проекту.

Розрахунок ефективності [7, с. 156; 8, с. 185] 2-го варіанту проекту показав, що вкладений капітал окупиться через 24 місяці (26 місяців - рbr), прибутковість проекту дуже висока - на 1 євро початкових інвестицій припадає в середньому 2,77 євро чистого дисконтованого доходу за весь період життєвого циклу проекту (навпроти у гривні ця величина нижче - 2,22, що пояснюється різними рівнями ставок дисконтування), внутрішня норма рентабельності становить 107,2%, що вказує на велику стійкість проекту, чистий приведений дохід складе 2802182 євро за 10 років здійснення проекту, що в середньому за весь період життєвого циклу проекту складає 280 тис. Євро на рік. Все це говорить про високу ефективність цього варіанту проекту.

Література

1. Пеллетний рынок [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://bioenergy.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=236:ukrpellets2009&catid=1:latest-news
2. Карпов В.А., Улибіна В.О. Проектний аналіз (конспект лекцій та практичні завдання) / В.А. Карпов, В.О. Улибіна – Одеса, 2005. – 151 с.
3. Карпов В.А. Конспект лекций и практические задания по курсу «проектный анализ»./ В.А. карпов. – Од.: «Астропринт», 2002. – 150 с.
4. Планування ділового розвитку: навч. посіб., вид. 2-е /Кучеренко В.Р., Карпов В.А., Маркітан О.С. – К.: Знання, 2006. – 457 с.
5. Карпов В.А. Прогнозування кон'юнктури ринку/В.А. карпов, В.Р. Кучеренко. – К.: Знання, 2003.- 167 с.
6. Карпов В.А. Конспект лекций и практические задания по курсу «проектный анализ».- Од.: «Астропринт», 2002. – 150 с.
7. Горбаченко С.А., Карпов В.А. Аналіз підприємницьких проектів /С.А. Горбаченко, В.А. Карпов. – Одеса: ОНЕУ, 2013. – 241 с.
8. Карпов В.А. Планування та аналіз підприємницьких проектів / В.А. Карпов. – Одеса: ОНЕУ, 2014. – 243 с.

1. Pelletny`j ry`nok [Elektronny`j resurs] – Rezhy`m dostupu: http://bioenergy.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=236:ukrpellets2009&catid=1:latest-news
2. Karpov V.A., Uly`bina V.O. Proektny`j analiz (konspekt lekcij ta prakty`chni zavdannya) / V.A. Karpov, V.O. Uly`bina – Odesa, 2005. – 151 s.
3. Karpov V.A. Konspekt leky`j y` prakty`chesky`e zadany`ya po kursu «proektnyj analy`z»./ V.A. karpov. – Od.: «Astropy`nt», 2002. – 150 s.
4. Planuvannya dilovogo rozvy`tku: navch. posib., vy`d. 2-e /Kucherenko V.R., Karpov V.A., Markitan O.S. – K.: Znannya, 2006. – 457 s.

5. Karpov V.A. Prognozuvannya kon'yunktury` ry`nku/V.A. karpov, V.R. Kucherenko. – K.: Znannya, 2003.- 167 s.

6. Karpov V.A. Konspekt lekcy`j y` prakty`chesky`e zadany`ya po kursu «proektnyj analy`z».- Od.: «Astropy`nt», 2002. – 150 s.

7. Gorbachenko S.A., Karpov V.A. Analiz pidpry`yemny`cz`ky`x proektiv /S.A. Gorbachenko, V.A. Karpov. – Odesa: ONEU, 2013. – 241 s.

8. Karpov V.A. Planuvannya ta analiz pidpry`yemny`cz`ky`x proektiv / V.A. Karpov. – Odesa: ONEU, 2014. – 243 s.

Рецензент: Ковальов А.І., д.е.н., професор, проректор Одеського національного економічного університету.

8.12.2014

УДК 338.24

Кривоногова Ірина

ЗРОСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто моделі вимірювання інтелектуального капіталу малого підприємства. Запропоновано модель формування оптимального портфелю проектів, спрямованих на зростання інтелектуального капіталу малого підприємства. У статті проаналізовані найбільш відомі наступні моделі вимірювання інтелектуального капіталу: бухгалтерський облік людських ресурсів (БОЛР), модель економічної доданої вартості (EVA), монітор нематеріальних активів К.Свібі і модель вимірювання інтелектуального капіталу. З цією метою наведена характеристика інтелектуального капіталу та його складових, а саме: людського капіталу, структурного капіталу, інноваційного капіталу та споживчого капіталу. Проведене дослідження та зроблені висновки дозволило авторові сформувати портфель проектів, спрямованих на зростання інтелектуального капіталу і показати це на прикладі, тобто розроблено модель оптимального портфелю проектів, який складається з шести етапів. Вирішивши задачу оптимізації при заданих обмеженнях, отримано оптимальний портфель проектів, спрямованих на підвищення ефективності інтелектуального капіталу організації. В оптимальний портфель повинні увійти